

MAECO-II Sem-III

Paper / Subject Code: 99461 / Economics: Trade Unions And Industrial Relations In India

3A00533

Sem III

(2 Hours)

Total Marks: 60

N.B. : (1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q1. Explain ANY TWO of the following: (15)

- a. Definitions and characteristics of trade unions.
- b. Evolution of trade unions in India.
- c. Relationship between employment security and efficiency.

Q2. Write notes on ANY TWO of the following: (15)

- a. Meaning, components and objectives of industrial relations.
- b. 'Class conflict' approach to industrial relations.
- c. Taylor's scientific management approach to industrial relations.

Q3. Examine ANY TWO of the following: (15)

- a. Types of trade unions.
- b. White collar unions in India.
- c. Causes and effects of employee turnover.

Q4. Discuss ANY TWO of the following: (15)

- a. Statutory measures to settle industrial disputes.
- b. Workers participation in management.
- c. Occupational safety measures.

(२ तास)

एकूण गुण: ६०

सूचना: (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र १. स्पष्ट करा (कोणतेही दोन):

(१५)

- अ) कामगार संघटनांची व्याख्या व वैशिष्ट्ये.
- ब) भारतातील कामगार संघटनांची उत्पत्ती.
- क) रोजगार हमी व कार्यक्षमतेमधील संबंध.

प्र २. टिपा लिहा (कोणतेही दोन):

(१५)

- अ) औद्योगिक संबंधाचा अर्थ, घटक व उद्दिष्ट्ये.
- ब) औद्योगिक संबंधाचा 'वर्ग संघर्ष' दृष्टीकोन.
- क) टेलरचा औद्योगिक संबंधाविषयीचा वैज्ञानिक व्यवस्थापन दृष्टीकोन.

प्र ३. परीक्षण करा (कोणतेही दोन):

(१५)

- अ) कामगार संघटनांचे प्रकार.
- ब) भारतामधील पांढरपेशी कामगार संघटना.
- क) कर्मचारी उलाढालीची (employee turnover) कारणे व परिणाम.

प्र ४. चर्चा करा (कोणतेही दोन):

(१५)

- अ) औद्योगिक विवाद निवारणाचे वैधानिक उपाय.
- ब) व्यवस्थापनामध्ये कामगारांचा सहभाग.
- क) व्यावसायिक सुरक्षिततेचे उपाय.
